

acceso 360

15/05/2022

ABADIA DE MONTSERRAT

Montserrat

REBOLD

INDEX

PREMSA

2

INTERNET

33

accesso 360

PREMSA

Montserrat

Abadia de Montserrat

Data	Titular/Mitjà	Pàg	Docs.
15/05/22	SIGLO Y MEDIO DE HERMEN ANGLADA CAMARASA / Última Hora -Domingo	6	1
15/05/22	UN SEGLE DE MUNTANYA I CATALANISME / Ara	7	1
15/05/22	ENTREVISTA A ESPERANÇA 'PITI' CAPELLA, ALPINISTA: «L'ESCALADA ÉS COM UNA DANSA VERTICAL ON ET VAS MOVENT» / Regió7	8	2
15/05/22	COMPASSIÓ PER L'AUTORITAT? / Ara	10	1
15/05/22	UBACH AL PAÍS DELS CEDRES / Segre	11	1

Religió

Data	Titular/Mitjà	Pàg	Docs.
15/05/22	ENTREVISTA A CARDENAL MARADIAGA, COORDINADOR DEL CONSEJO DEL PAPA FRANCISCO: «EL PAPA QUIERE UNA IGLESIA INTRÉPIDA, NO UNA QUE SE LAME LAS HERIDAS» / Abc	13	2
15/05/22	UNA PLACA RECORDA EL BISBE JOAN MARTÍ, FILL IL·LUSTRE / Diari de Tarragona	15	1
15/05/22	EL CUARTO SECRETO DE FÁTIMA / La Razón	16	1
15/05/22	ENTREVISTA A MAURO LEPORI, ABAD GENERAL DE A ORDEN CISTERCIENSE: «LA VIDA MONÁSTICA ESTÁ EN CRISIS, PERO HAY PROFETAS» / La Razón	17	2
15/05/22	DESPLOME SACRAMENTAL / Abc	19	1
15/05/22	PARAULES DE VIDA LLIBERTAT CRISTIANA (II): RELIGIOSA / El Periódico Mediterráneo	20	1
15/05/22	¿HAY MÁS SANTOS QUE NUNCA EN ROMA? / La Razón	21	1
15/05/22	«EL RECTOR VA FER MISSA EN VERNACLE I LA FELIGRESSIA HO VA TROBAR CÒMIC. REVELA LA DEGRADACIÓ IDIOMÀTICA -I MORAL- D'AQUESTA SOCIETAT» / Levante -CV Semanal	22	2
15/05/22	EL CONSUMO CON CONCIENCIA ES UN ACTO POLÍTICO / Levante -CV Semanal	24	2
15/05/22	SANTA TECLA, 701 ANYS DESPRÉS / La Vanguardia (Ed. Català)	26	1
15/05/22	MISSA EN LLATÍ I CANTS GREGORIANS: DEU MONJOS "INTEGRISTES" DIVIDEIXEN UN POBLE FRANCÈS / Ara	27	2

Religió

Data	Titular/Mitjà	Pàg	Docs.
15/05/22	LA PICOTA / La Mañana	29	1
15/05/22	CHARLES DE FOUCAULD SERÀ PROCLAMAT SANT AVUI / La Vanguardia (Ed. Català)	30	1
15/05/22	MOR JAUME REIXACH, DIRECTOR DEL COLLELL I RECTOR DE RIELLS / La Vanguardia (Ed. Català)	31	1
15/05/22	EL CARDENAL OMELLA, CONTRA ELS CANVIS EN L'AVORTAMENT / La Vanguardia (Ed. Català)	32	1

acceso 360

Abadia de Montserrat

Montserrat

Pr: Semanal (Domingo)
Tirada: 17.187
Dif: 13.543

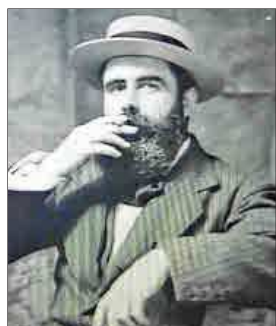
Siglo y medio de Hermen Anglada Camarasa

Con cierto retraso la localidad de Pollença rinde homenaje al que fue uno de sus vecinos más ilustres, el artista catalán que triunfó en Estados Unidos y Rusia

POR
Amaya Michelena

En los momentos álgidos del café barcelonés Els Quatre Gats, Picasso retrató a algunos de sus habituales. Allí estaba Hermen Anglada Camarasa, que fue visto así por el genio malagueño.

Fotografías de Anglada Camarasa en distintos momentos de su vida. A los 42 años, con el estallido de la I Guerra Mundial, se instaló en Mallorca, donde moriría en 1949, a los 87 años.

A lo largo de su carrera artística desarrolló distintos intereses y tendencias. Destacó como paisajista y también por sus retratos de mujeres y del ambiente en el París de principios del siglo XX.

Los mallorquines tenemos la suerte de poder echar un ojo a buena parte de su producción gracias a que en 1988 la Fundació La Caixa comen-

zaron a los herederos de Hermen Anglada Camarasa más de trescientas obras y casi doscientos objetos personales del artista catalán que se exhiben en el CaixaForum palmasano. Ahora, con retraso, el pueblo donde pasó gran parte de su vida, Pollença, le rinde homenaje al conmemorarse los 150 años de su nacimiento, el 11 de septiembre de 1871, en Barcelona. La exposición pollencina permanecerá abierta hasta el 26 de junio en el Convent de Sant Domingo.

Contaban quienes le conocieron que era un hedonista -corriente muy en boga en la época que le tocó vivir, en el cambio de siglo-, un hombre dotado de un fino sentido del humor, sociable, independiente y atrevido.

Hijo de una familia catalana acomodada, sus padres respetaron sus deseos de aprender a dibujar y a pintar, cosa que hizo primero de la mano de Tomás Moragas y Modest Urgell, en la Escuela de Bellas Artes de Barcelona. Como todo artista que se preciara en aquellos días, se instaló en París, donde ocurría todo.

Dos ejemplos de sus típicas 'gitanas', 'La maja del Guadalquivir' y 'Granadina', coloridas, exuberantes, llenas de adornos.

Su participación en la Exposición Internacional de Dresde en 1901 le otorgó el reconocimiento que buscaba. La fama conseguida le permitió convertirse en maestro de algunos alumnos destacados, como el argentino Tito Cittadini, muy conocido también en estos lares.

H. Anglada Camarasa

En esa época logra una gran resonancia en Rusia -el famoso escritor Máximo Gorki fue un gran admirador suyo- y en Italia.

ÉXITO INTERNACIONAL

El estallido de la I Guerra Mundial le obligó a hacer las maletas y regresar a su país, aunque no permaneció en la Ciudad Condal, sino que eligió la costa norte mallorquina, Pollença, donde quedó fascinado por los paisajes que con tal maestría supo retratar. Este cambio de domicilio le costó una merma de su éxito en Europa, pero a la vez vio cómo su in-

fluencia crecía en Estados Unidos -expuso en Nueva York y en Washington- y Latinoamérica como pocos pintores españoles habían conseguido. Su estancia mallorquina quedó interrumpida por la Guerra Civil, pues fue un reconocido republicano, y tuvo que buscar refugio en el monasterio de Montserrat. Al

terminar la contienda, huyó a Francia, desde donde regresó a Mallorca en 1947, ya para quedarse. Tenía 76 años y su época más fructífera había quedado atrás. Murió en la localidad doce años después. Su calidad y extensa producción traspasaron fronteras y hoy puede verse obra suya en las paredes de museos de la categoría del Ermitage de San Petersburgo, la Hispanic Society of America de Nueva York, el Museo Nacional de Bellas Artes de Buenos Aires, el de La Habana, la Galleria Internazionale d'Arte Moderna de Venecia, el British Museum de Londres, el Prado, el Reina Sofía y la Colección Carmen Thyssen, entre otros.

ESPORTS DE MUNTANYA

Un segle de muntanya i catalanisme

El Club Excursionista de Gràcia, que fa 100 anys, estrena la Directa al Tibidabo

JORDI CARDERO
BARCELONA

Fer història és una fita cada vegada més volàtil i abastable. Molts fets destacats es qualifiquen d'històrics, fruit d'un llenguatge grandiloqüent que busca cridar l'atenció. En aquest mar d'exageracions, hi ha el perill que esdeveniments realment importants, com el del centenari del Club Excursionista de Gràcia (CEG), quedin eclipsats. L'associació, fundada el 1922, celebra enguany un segle de vida i aquest diumenge, 15 de maig, organitza un dels múltiples actes de commemoració: la primera edició de la Directa al Tibidabo. L'activitat popular connectarà el cor de la ciutat amb la muntanya que la vigila. Al llarg de la història, el centre excursionista no només ha destacat pels èxits de muntanya, sinó que també té com a pilar la defensa del catalanisme.

"Cent anys donen per a molt", explica somrient José Lloret, l'actual president. A principis del segle XX, el CEG va iniciar les primeres excursions amb l'objectiu de descobrir el territori del país, tot i que amb el pas dels anys alguns dels excursionistes les activitats l'han internacionalitzat fins al punt de coronar els cims de l'Everest i l'Annapurna. És un dels referents indiscutibles al món excursionista català i sempre ha crescut i ha viscut de bracet amb la cultura del país. A més, és l'organitzador des de fa cinquanta anys de la travessa de resistència més antiga d'Europa, la Matagalls-Montserrat.

En contra dels Jocs d'Hivern

L'entitat va néixer amb el nom de Mai Enrera, però la dictadura de Miguel Primo de Rivera va obligar a canviar-lo pel nom actual, que sonava igual en català que en castellà. El CEG sempre ha anat més enllà de la muntanya. Durant

Imatge d'arxiu d'un dels grups del Club Excursionista de Gràcia fent una sortida en bicicleta. CEGRÀCIA

aquesta dècada de llibertats privades, els seus membres presentaven la revista de l'organització en castellà per esquivar la censura, però el contingut l'escriu en català. Hi van participar personalitats com el poeta Salvador Espriu. "Teníem una secció d'estudiosos, que va continuar durant la Guerra Civil. Tots aquells documents els vam cedir a l'Arxiu Històric de Gràcia perquè estiguessin a disposició de tothom", diu Lloret. A més, el CEG també és promotor i vetllador de la Flama de la Llengua Catalana, un esdeveniment reivindicatiu, en homenatge a Pompeu Fabra, que se celebra anualment i que demostra la voluntat de mantenir viu el català. "En aquests moments s'ha de defensar més que mai", afegeix.

El Club Excursionista de Gràcia és una de les entitats que s'han posicionat en contra dels Jocs Olímpics d'Hivern que Catalunya podria organitzar el 2030. Des de l'entitat opten per "activitats enriquidores per al territori, però amb menys impacte mediambiental".

La Directa al Tibidabo serà un dels actes de celebració del centenari. Tindrà cinc quilòmetres de distància i 450 metres de desnivell, i els participants es dividiran en les categories sub-15, sub-20 i absoluta. "La Directa representa la unió de Barcelona amb la muntanya. És una cursa popular i peculiar, perquè surt del cor de la ciutat i s'acaba al cor de Collserola", diu Lloret. En total hi participaran aproximadament 200 esportistes d'edats diverses. ■

Esperança 'Piti' Capella

Alpinista que als 26 anys va perdre els dits de les mans per congelació. Va ser la primera dona instructora de l'Escola Catalana d'Alta Muntanya, va formar part de la primera expedició femenina a l'Himàlaia i sempre ha mantingut la seva devoció per la muntanya

«L'escalada és com una dansa vertical on et vas movent»

Pere Gassó Ollé
MANRESA

■ La natura és patrimoni universal, ni dels homes, ni de les dones, encara que al llarg de la història no hagi estat estrictament així. Des de jove, Piti Capella ha estat al capdavant de moviments alpinístics format per dones, trencant així estereotips. També ha superat barres d'ençà que a la dècada dels 80, amb només 26 anys, una desafortunada sortida al Pirineu francès la deixés sense els dits de les dues mans. És una dona forta, amb dues localitats de referència, Esparreguera i Berga, ciutat on ha arrelat i ha teixits vincles. De la seva experiència vital, n'ha escrit *Dits de vent*, un llibre que ha presentat darrerament a diferents localitats i el dia 26 de maig ho farà a la Parc de Manresa. Se sent orgullosa de dir-se Esperança, com la seva mare, però tothom la coneix per Piti, un nom sorgit de la mateixa família de Can Pasqual, quan ella era molt petita.

Per la seva trajectòria, és una dona molt valenta. Ha tingut mai por?

Fa uns set anys, quan la meua filla va estar malalta per un tumor a les supraprenals. Patia per la seva salut. He tingut ensurts i tensió a la muntanya, però els he superat. Ara, amb el pas dels anys, veig més els perills que no pas un temps enrere. La por que jo he pogut passar a la muntanya no m'ha bloquejat, m'ha servit per generar un estat d'alerta.

Entre els seus estudis hi ha els de psicologia. Vostè coneix bé el patiment.

Hi ha dues coses que hem de separar. El dolor és inevitable i forma part de la vida quan hi ha una pèrdua, una situació traumàtica... En canvi, el patir, com deien els càtars o els budistes, per exemple, és témer que passi una cosa. És la projecció cap a un fet negatiu, pensar en un possible accident, per exemple. Sempre intento evitar aquest patiment. Primer, analitzo les coses, i decideixo que hi ha moltes coses per les quals no cal patir. En realitat, no tenim res controlat i la vida és anar fluint. Cal acceptar el que vingui.

Per què, de forma reiterada en el temps, escriu i fa xerrades sobre el binomi dona i muntanya?

Els anys 80 hi havia molt poques dones que ens dedicàvem a l'alpinisme i a l'alta muntanya. Vam tenir l'oportunitat de tirar endavant la primera expedició de l'Estat, i potser d'Eu-

ELS 4 CANTONS

► **Tothom té el que es mereix?**
No.

► **Millor qualitat i pitjor defecte.**
Positiva i molt impulsiva.

► **Quina part del seu cos li agrada menys?**
El nas.

► **Quant és un bon sou?**
El que et permet viure tranquil.

► **Quin llibre li hauria agradat escriure?**

El libro de los abrazos.

► **Una obra d'art.**
El Cavall Bernat.

► **En què és experta?**
En res. Soc tastaolletes.

► **Què s'hauria d'inventar?**
La justícia social.

► **Déu existeix?**
Depèn de cadascú.

► **Quin personatge històric o de ficció convidaria a sopar?**

El dalai-lama.

► **Un mite eròtic.**

No en tinc. Potser Apol·lo...

► **Acabi la frase. La vida és...**
Canvi.

► **La gent, de natural, és bona, dolenta o regular?**

Bona.

► **Tres ingredients d'un paradís.**
Amor, calma i alegria.

► **Un lema per a la seva vida.**

Mai no donem tant com quan donem esperança.

ropa, a l'Himàlaia format només per dones. Aleshores no hi havia una consciència clara de gènere, però sí que, a mesura que consolidàvem el projecte, percebíem la importància que podia tenir per al conjunt de les dones. En aquella expedició vam assumir una colla de riscos. Sabíem que no podríem fallar perquè volíem que creguessin en nosaltres. Jo era una feminista que no ho sabia. Posteriorment vaig entrar a conèixer tot el que significa el feminisme i la lluita contra el patriarcat, no contra els homes. He col·laborat a la revista *Sorora*, he fet un taller amb dones sobre igualtat i faig xerrades sobre aquesta temàtica.

Així, el 1984, aquest repte de l'Himàlaia era més alpinístic o de reivindicació feminista?

Una mica les dues coses. Els patrocinis, com la revista *Lecturas* o perles Majorica, anaven adreçats al món de la dona. Vam fer un cim que només s'havia assolit dues vegades i vam obrir un itinerari nou. No va ser gens fàcil. Ens vam posar en un bon embolic.

Ha constatat, en primera persona, que a la muntanya les dones també han de demostrar allò que poden fer.

Això ens passa en molts camps, a banda de la muntanya. Sembla que ho haguem de demostrar de forma continuada, mentre que a l'home ja se li donen per descomptat determinades aptituds. Si una dona té un alt càrrec, està més subjecta a judici.

Poc abans dels 17 anys comença a fer alpinisme. Qui l'hi apropa?

Amb una colla del poble, amb gent d'Olesa i Esparreguera van anar uns quants dies a la muntanya. Mentre uns jugaven a cartes i es distreien, tres ens vam engrescar a fer un cim. M'ho vaig passar molt bé, sobretot de baixada, que hi havia una mica més de risc. Em va entrar el cuquet. Després vaig intimar amb un noi que era escalador. El primer lloc on vaig escalar era Montserrat, la muntanya que veia des de casa. Vaig patir al primer ràpel, però una vegada superat, ja no ho he deixat.

Què li sedueix més de Montserrat?

Montserrat és una muntanya que necessito i que no te l'acabes mai. És màgica, té alguna cosa que no tenen les altres. Pel meu físic, per als meus braços, em va molt bé escalar-hi. L'escalada és com una dansa vertical on et vas movent.

El 1986 arriba l'accident que la deixa sense dits. Com va conviure amb la nova rea-

litat?

És un procés natural de dol. Potser em vaig passar un any que, quan es em despertava, pensava que allò que vivia era un malson, però de seguida percebia quina era la realitat i em tocava posar-me les piles. Mai no vaig pensar que no podria tirar endavant, tot i que vaig haver de reaprendre moltes coses. Quan volem fer una cosa, no n'hi ha prou de provar-ho només una vegada, cal ser constant.

Després de l'accident, li va costar tornar a la muntanya

Superat el període de cures a les mans, vaig proposar a una companyia, la Mite Selga, de tornar a escalar nosaltres dues soles a Montserrat. Vam fer una escalada fàcil, amb cordes, i ens en vam sortir. Vaig veure que podria

PERE GASSÓ OLLÉ

«En realitat, no tenim res controlat i la vida és anar fluïnt»

«El primer lloc on vaig escalar va ser a Montserrat, la muntanya que veia des de casa»

«Mai no vaig pensar que no podria tirar endavant, tot i que vaig haver de reaprendre moltes coses»

«Està bé que la gent s'apropi a la natura, però no m'agrada el consumisme de muntanya»

«Soc decidida, vital»

continuar fent muntanya, sense exposar-me gaire al fred a les mans. Sí que vaig haver de renunciar a l'escalada amb gel perquè no m'anava bé la forma d'agafar les eines. La resta de disciplines, com escalada o esquí, les he seguit fent.

Escriure ara el llibre «Dits de vent» és una forma de sentir-se millor?

No és ben bé així. He volgut explicar detalladament moltes de les vivències i sensacions que he viscut al llarg dels anys. M'agrada molt el retorn de les persones que ja l'han llegit. Uns em parlen de l'esperança, altres de la família, de la superació...

Estàriem parlant que el llibre també és d'autoajuda.

No era pas la meua pretensió, però moltes persones em diuen que és un exemple de superació. La veritat és que estic contenta si veig que hi ha persones que els pot ajudar.

El títol «Dits de vent» té una càrrega poèti-

INSEPARABLES

PERE GASSÓ

► **LLIBRETA.** Persones inquietes com Piti Capella necessiten un bloc i un bolígraf per anotar-hi coses que li passen pel cap. Si és a la muntanya, les anotacions les fa al mòbil. També procura no deixar-se mai les ulleres.

ca. Vostè també deu tenir un esperit poètic.

Suposo que sí. Un dia a la revista *Sorora* vaig escriure un article dedicat a la meua mare on feia esment que les meves mans amb dits de vent eren les meves mestres. Hi havia altres propostes de títol, però a l'editor ja li va agradar.

Dona de muntanya, mestra, psicòloga, formadora, conferenciant. Té molt coratge. Crec que el que faig jo ho pot fer qualsevol. Sí que soc decidida, vital, sense ganes d'acomodar-me. Si m'equivoco, m'equivoco.

Fa molts anys que es va traslladar a Berga. Per què?

Per amor. Quan vivia a Esparreguera ja venia molt al Berguedà, era com una segona residència. L'escalada al Pedraforca sempre m'ha agradat molt. Quan als anys 80 passava per Berga pensava que seria un lloc bonic per viure-hi. Fins i tot visc en un lloc per a mi especial, que ja coneixia abans d'establir-me a

Berga. Una casa des d'on puc veure Montserrat.

Quina lectura fa de la massificació que es viu els darrers anys a les nostres muntanyes.

M'agraden les persones, però massa gent em molesta. A la muntanya m'agrada la sensació de calma, de gaudir de l'entorn. Si sento sorolls i crits procuro fugir-ne, perquè no puc connectar amb mi mateixa. Cal buscar llocs on no va tothom. Cal estar al cas de les recomanacions per no anar-hi. Si cal, agafo una tenda petita i busco un lloc ben tranquil. Està bé que la gent s'apropi a la natura, però no m'agrada el consumisme de muntanya. Hi acabem deixant una petjada que no toca.

Com a polifacètica, fins i tot fa tallers per riure o per entrenar la memòria.

Toco una mica de tot i de res -diu mig en broma. Vaig entrar en un programa de tallers de la Diputació i sempre em demanaven que fes aquest taller per riure i m'hi resistia. El vaig fer i em vaig enamorar. És molt bonic compartir el riure amb les persones, sobretot amb la gent gran. Jo dic que hi ha dos tipus de riure: el de fora cap endins i el somriure interior. Hi ha una frase que diu: Si no pots ser feliç, almenys siguis alegre. Fem jocs col·lectius, gimnàstica del riure. El que és més important és el contacte humà.

ABANS D'ARA

PECES HISTÒRIQUES TRIADES PER JOSEP MARIA CASASÚS

CATEDRÀTIC EMÈRIT DE LA UPF I MEMBRE DE L'IEC

De l'article d'Agustí M. Vila-Abadal (Barcelona, 1924 - Torelló, 2018) a *Qüestions de Vida Cristiana* (1962). A Montserrat, on era monjo, creixien expectatives pels canvis del Concili Vaticà II (obert el 1962) en un sentit secular que va reflectir la *Pacem in terris* (1963) de Joan XXIII: defensa de drets humans i nacionals. L'abat Escarré a *Le Monde*, també el 1963, criticaria la dictadura de Franco.

Fàcilment les nostres actituds enfront dels qui exerceixen l'autoritat són de respecte, de submissió, d'admiració, de crítica... I aquestes actituds, les solem referir a la persona que exerceix l'autoritat, més que no pas a l'autoritat encarnada en aquella persona. Possiblement aquesta referència de les nostres actituds a la persona i no a l'autoritat que s'hi encarna és el que motiva sovint una desviació en les relacions entre autoritat i súbdits. Si la submissió deguda per definició a tota autoritat, com a tal, es traspasa a la persona que l'exerceix, ja no podem parlar de submissió digna, sinó de servilisme. Semblantment, quan la persona que exerceix l'autoritat resulta criticable i, per tant, fora de raó, si personalitzem l'autoritat, ens trobarem que és aquesta la que es troba fora de raó, i, per tant, no la podrem seguir. [...] Un cop un home està constituït en autoritat, el motiu pel qual mana no són les seves qualitats personals, sinó el fet d'haver estat constituït en autoritat. Pre-

Compassió per l'autoritat? (1962)

cisament aquelles formes de govern que solem anomenar autoritàries es donen en els llocs i les èpoques en què es creu menys en l'autoritat com a tal. Com més autoritari és un sistema de govern, més s'accentua l'aspecte personal del qui governa. Es parla constantment de les seves qualitats, dels seus encerts, i tota crítica de la seva persona s'interpreta com un atemptat a l'autoritat i, per tant, a la societat. Es recorden sempre els motius que han promogut la persona al govern i, en

canvi, es relega a l'oblit la raó de ser de l'autoritat. Contràriament, on es té una noció clara del sentit de l'autoritat es pot criticar la persona del qui l'exerceix sense perjudicar l'autoritat en si mateixa, ni la comunitat regida pel governant. Donat, però, que, de fet, sol dominar més o menys intensament aquesta confusió de valors entorn al concepte d'autoritat, convé indicar que una de les actituds més generals que hauríem de tenir respecte a la persona que ostenta l'autoritat és la de

la compassió. [...] L'actitud més correcta del governant, és exercir el govern amb la consciència que ho fa perquè és una necessitat que hi hagi algú que governi, no perquè les seves qualitats personals el facin capaç de fer-ho bé. [...] Sempre caldrà, però, una actitud correcta i justa: la de compassió envers un home que ignora, almenys en part, allò que ha de tractar, i que fàcilment perjudicarà algun d'aquells qui hauria de beneficiar amb la seva missió. Si el governant es creu que governa en virtut de les seves qualitats personals, encara serà més digne de compassió, ja que aleshores les seves deficiències no són conseqüència del seu ofici, sinó fruit de la pròpia imperfecció. I finalment, si el governant no és conscient ni d'aquestes deficiències inherents a l'exercici del seu càrrec, sigui perquè no les veu o perquè no les vol veure, encara és molt més digne de compassió per part de tothom.

Agustí M. Vila-Abadal 1962

CARLES DUARTE
A ESTONES

Ubach al país dels cedres

UN DELS relats més antics que coneixem, la història de Gilgameix i Enkidu, situada a l'antiga Mesopotàmia, ja ens parlava de la terra dels cedres, on vivia el mític Humbaba, que Gilgameix i Enkidu van derrotar, i el Primer Llibre dels Reis bíblic ens explica com el rei Hiram de Tir va posar a disposició del rei Salomó els cedres dels seus boscos per construir el temple a Jerusalem. Doncs bé, entre els qui ens han transmès les seves impressions so-

bre els cedres de la vall de la Qadisha cal esmentar el monjo Bonaventura Ubach, que a l'inici del segle XX va viatjar a Terra Santa per capbussar-se en el món bíblic fins a esdevenir-ne una veritable autoritat. Estudiós de l'àrab, l'hebreu i el siríac, va impulsar la traducció de la Bíblia al català i va constituir una col·lecció excepcional d'arqueologia del Món Antic, que es conserva al Museu de Montserrat. Ara la publicació del volum *Bonaventura Ubach al país dels cedres i a la Transjordània. Impressions del Mont Líban* a cura de Lourdes Godoy i amb un pròleg del pare Josep Massot, referent de saviesa traspassat recentment, ens

Ubach va viatjar a Terra Santa per capbussar-se en el món bíblic fins a esdevenir-ne una veritable autoritat

permet aprofundir en el coneixement d'aquest monjo excepcional. El llibre inclou diaris de viatge, però també notes sobre els costums i la manera de viure al Mont Líban entre 1908 i 1910. Hi parla del Carmel i la festa de Sant Elies, dels drusos o, ja al Líban, del Seminari de Charfet o el monument a la Mare de Déu a Harissa. Aquell jove benedictí s'aboca amb entusiasme a l'aprenentatge i ens retrata les manifestacions d'espiritualitat que hi desobreix. Des de Charfet,

on s'instal·larà, el pare Ubach farà un seguit d'excursions que ens atansaran el riu Adonis-Abraham o el bosc dels cedres. Un cop conclosa l'estada a Charfet, el pare Ubach empenirà un viatge a Jerusalem, però primer anirà a Biblos, Damasc, Amman, Gerasa, arribarà a Petra i pujarà al Mont Nebó, per contemplar el que va veure Moisès abans de morir. A la darrera part el pare Ubach ens aporta informacions sobre la construcció de cases, els utensilis domèstics, l'obtenció de seda, els menjars típics, supersticions, els hàbits i les celebracions de caràcter religiós, el protocol davant d'una mort, les salutacions, la gestualitat...

acceso 360

Religió

Montserrat

El cardenal Óscar Rodríguez Maradiaga, íntimo colaborador del Papa // MIGUEL MUÑOZ

Cardenal Maradiaga

Coordinador del Consejo de cardenales del Papa Francisco

«El Papa quiere una Iglesia intrépida, no una que se lame las heridas»

► Asegura que no es necesario que los dicasterios vaticanos estén dirigidos por obispos o cardenales. «Puede hacerlo también una mujer», dice

JAVIER MARTÍNEZ-BROCAL
CORRESPONSAL EN EL VATICANO

Viendo su currículum, parece natural que el Papa pensara en Óscar Andrés Rodríguez Maradiaga para coordinar el Consejo de cardenales, el grupo estratégico de siete purpurados que ha ayudado al Pontífice a reformar la Curia Vaticana. Como expiloto de helicópteros, tiene capacidad de mirar la realidad con perspectiva. Compone música, toca el piano, la batería y el saxo, prueba de creatividad y flexibilidad. Fue profesor de Física y Química, por lo que sabe que basta poco para romper el equilibrio entre fuerzas contrapuestas.

«Pues yo creo que el Papa pensó en mí porque fui director de orquesta y me pedía que coordinase un equipo», asegura sonriente. Hablamos en Roma, en el lanzamiento del libro entrevista «Prae-

dicare Evangelium—Una nueva curia para un tiempo nuevo» (Publicaciones Claretianas), en el que dialoga con el español Fernando Prado sobre las claves de esa Constitución con la que el Papa acaba de reformar la Curia. La reforma no se limita a Roma. Queda claro que no afecta sólo a la burocracia vaticana, sino que apunta a toda la Iglesia.

—Acaba de reunirse con Francisco. ¿Cómo lo ha encontrado?

—Estaba muy bien. Y con la silla de ruedas ha tenido mucho alivio, porque no siente el dolor. Limita el movimiento, pero nada más.

—¿El Papa está contento con la reforma?

—Sin duda. El paso siguiente es ponerla en práctica. Queremos que se convierta en algo vivo.

—¿Por qué vale la pena leer atentamente esta Constitución?

—Esta reforma es para la Curia Vaticana pero tiene principios para toda la Iglesia. La reforma es un proceso y esta ley fundamental para la Curia muestra el espíritu de la reforma que busca el Papa.

—Francisco pretende cambiar la cultura, no las leyes.

—Comenzó la reforma el primer día del pontificado, cuando dijo: «Quiero vivir en Santa Marta y no en el Palacio Apostólico».

—La nueva Curia es un reflejo del estilo de Francisco...

—Ojo, el Papa no se ha sacado de la manga esta nueva Constitución, como si fuera un mago que busca novedades. Es el resultado una reflexión profunda y es

Problemas de rodilla

«El Papa ha tenido mucho alivio con la silla de ruedas. Limita el movimiento, pero nada más»

la aplicación del Concilio Vaticano II. —Pero sí que refleja su reforma de la Iglesia...

—El título ya es una reforma y marca el punto central. «Praedicate Evangelium», «Predicad el Evangelio», recuerda la finalidad de la Iglesia. Habla de una Iglesia en salida, no encerrada en sí misma o lamiéndose las heridas. Una Iglesia que avanza, intrépida. No nos convirtamos en una Iglesia de museo que tiene muchas obras de arte, pero está muerta o dormida. «Prefiero una Iglesia que se equivoque a que viva encerrada en la mediocridad», repite a menudo.

—¿Cómo cambia el papel de la Curia con esta reforma?

—Antes, el mecanismo de gobierno se entendía como una pirámide: el Papa en la punta; luego la Curia y a continuación las conferencias episcopales. Ahora queda claro que el Vaticano debe ayudar en ambas direcciones. No puede ser ni un filtro ni interponerse en la relación entre el Papa y los obispos.

—También el Consejo de cardenales nació para evitar ese filtro, ¿no?

—En el precónclave, un cardenal teólogo ya fallecido se quejó de que Benedicto XVI no tenía toda la información porque las nunciaturas o la secretaría de Estado filtraban los mensajes que se enviaban al Papa. Faltaba un canal para que le llegara información de la base y sugirió que hubiera un consejo formado por un cardenal de cada continente.

—¿Qué balance hace de estos nueve años de trabajo?

—Ha sido muy útil. También porque no es lo mismo que el Papa lea documentos sobre problemas y dificultades a que se los explique una persona que los experimenta.

—¿Qué otros problemas se mencionaron en el precónclave?

—Por ejemplo, cómo dar mayor participación a las conferencias episcopales

en el nombramiento de nuevos obispos, el papel de las nunciaturas, y si un laico puede ser nuncio.

—**¿Habrá mujeres al frente de dicasterios del Vaticano?**

—Vamos clarificando los criterios... El criterio básico del trabajo en la Curia no es el poder sino el servicio. No es necesario que todos los dicasterios estén dirigidos por un cardenal o un obispo. Pueden ser dirigidos también por una laica, un laico, o un religioso o religiosa. No se trata de populismo, sino de identificar que la vocación de cardenal consiste en ser consejero del Papa y elector, no jefe de dicasterio.

—**¿Se regulará algún día la figura del Papa emérito?**

—En este momento no hay un estatuto sobre la figura del Papa emérito, y creo que debe legislarse.

—**¿Por qué han tardado tanto tiempo en preparar esta Constitución, casi nueve años?**

—Es parte del mensaje de la reforma. Ha sido una larga etapa de escucha. Hemos escuchado a todos y de todo. A veces voces disonantes o contradictorias, pero esa es la vida de la Iglesia. A mi juicio lo más profundo de la reforma se llama sinodalidad, que no es una palabra de moda en ambientes católicos, sino escucha mutua en la cual todos tenemos una voz. Sobre todo los laicos, que son la mayoría de miembros de la Iglesia.

—**¿Ha habido momentos en los que ha peligrado la reforma?**

—No ha habido peligro porque no estábamos arriesgando nada sino tratando de mejorar lo que había. Recibimos una tradición, no como robots pasivos sino para mejorarla y hacerla crecer.

—**¿Y han encontrado mucha resistencia?**

—Hay resistencia porque hay varios modos de pensar en la Iglesia y algunos piensan que ya han alcanzado la verdad plena y no hay que cambiar nada. Pero no nos han desanimado. La resistencia es buena. En el gimnasio es necesario poner resistencia a las barras para desarrollar musculatura.

—**¿En qué punto estamos en esa reforma?**

—Dios ha ido llevando la Iglesia por caminos que antes eran insospechados y esto va a seguir adelante. Yo siempre digo que el Espíritu Santo no tiene marcha atrás. La nueva etapa se centra en la sinodalidad, caminar juntos, escucharnos. No me limito a mirar desde un balcón lo que pasa, sin comprometerme ni mojar-me los pies. Si escucho, no puedo quedarme indiferente, porque o me mueve interiormente o me cierra en el aislamiento.

—**Como director de orquesta, ¿me puede explicar esta reforma en término musicales?**

—Me parece que empezamos con un poco de cacofonía, pero hemos logrado construir una armonía muy interesante, polifónica... que es más bella que una melodía. La riqueza de la Iglesia es la polifonía.

Presentació de la placa commemorativa del bisbe Joan Martí Alanis. FOTO: JOAN BORONAT

El Milà

Una placa recorda el bisbe Joan Martí, Fill Il·lustre

És el primer pas de la nova Agrupació Cultural que vetllarà pel patrimoni cultural i històric del municipi

JOAN BORONAT
EL MILÀ

Al Milà és festa major: la del patró Sant Isidre, que enguany aglutina fets ben rellevants. En primer lloc, la presentació davant la societat milanenca, sorgida de la iniciativa veïnal, de l'Agrupació Cultural El Milà que vol ser l'entitat que vetlli per la salvaguarda del patrimoni històric i cultural del municipi, «amb el convenciment de comptar amb tot el vostre suport», es referia ahir el seu president Xavier Pete, en l'acte de presentació a l'església parroquial, amb l'assistència de l'alcalde del Milà, Antoni Palau, i el vicepresident de la Diputació de Tarragona, Joaquim Nin.

Malgrat que la flamant agrupació es troba en una fase inicial, els seus primers fruits no han trigat i ja són força rellevants: la presentació del Fons Material i Documental Monsenyor Joan Martí Alanis,

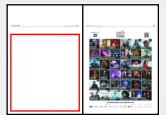
el que fou arquebisbe, bisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra, «el milanenc més important i universal de tots els temps», va subratllar el periodista i investigador, Xavier Pete.

Hi hagué l'oportunitat d'assaborir un tast del fons documental al qual es pot accedir a través del web www.fonsmartialanis.com, amb ornaments, articles i fotografies referents a la vida de Martí Alanis, amb vinculació al poble que el va veure néixer i a la seva projecció en l'àmbit eclesial i d'estadista. Així mateix, es va mostrar la placa que en breu serà col·locada a la façana de la parroquia de Santa Úrsula, quina llegenda diu, junt amb l'efigie del prelat: «En aquest poble va néixer; Joan Martí Alanis (1928-2009) bisbe d'Urgell i Copríncep d'Andorra», moment força emotiu que comptà amb la complaença del nombros públic, entre ells, Víctor Mosquera, vicari episcopal, en re-

presentació de l'arquebisbe de Tarragona, Joan Planellas.

Joaquim Nin va fer un breu glossari de la personalitat humana, religiosa i política de Joan Martí Alanis, bisbe que va compartir anys del seu retir al poble de les Peces (Baix Penedès) i amb el qual Nin va establir amistat personal. L'actual vicepresident de la Diputació no va dubtar en qualificar «d'irrepetible» la figura de Martí Alanis, «mestre de l'art de prendre decisions, per difícils que fossin, després d'escoltar tothom, fruit d'una llibertat individual a l'abast de molt poques persones», per afegir que «Joan Martí va marcar un estil de vida i de fer que aquí, amb molt bon criteri, no volem deixar caure en l'oblit».

Joan Martí Alanis és considerat el pare de la Constitució i de l'estat de dret al Principat d'Andorra i de la modernització de les estructures polítiques i administratives d'aquell país pirinenc.

La fecha: 1917

En el 105 aniversario de las apariciones de Fátima sale a relucir el secreto de la Virgen que guardaba la vidente Jacinta Marto para el padre Fôrmigao.

Lugar: Lisboa

La Virgen le había revelado a Jacinta Marto, de nueve años, el día de su muerte, razón por la cual ésta reclamó la presencia urgente del sacerdote.

La anécdota

La vidente Jacinta Marto advirtió finalmente al padre Nunes Fôrmigao del cataclismo social que amenazaba a Portugal y sobre todo a su capital, Lisboa.

El cuarto secreto de Fátima

► El viernes se celebró el 105 aniversario de las apariciones milagrosas, fecha que aprovechamos para seguir indagando en el misterio de la Virgen

José María Zavala. MADRID

Tenía las horas contadas. La Virgen de Fátima le había revelado el día exacto de su muerte, razón por la cual la pastorcita Jacinta Marto, con tan solo nueve abriles, insistía una y otra vez en reclamar la presencia urgente junto a su lecho del padre Manuel Nunes Formigão la misma noche en que ella iba a fallecer. No en vano, su prima Lucía, vidente y pastorcita como ella, dejó escrito de su puño y letra: «Desde Lisboa, Jacinta me hizo llegar el recado de que Nuestra Señora ya le había dicho el día y la hora en que moriría».

Corría el 20 de febrero de 1920. Era, además, primer viernes de Cuaresma. Y antes de partir hacia la otra vida, la pobre niña debía confiar a toda costa al probado sacerdote un secreto recibido de labios de la Virgen de Fátima que nadie más que él, la religiosa Maria Purificação Godinho, su madre espiritual, y la propia vidente podían conocer si querían evitar que males mayores asolasen a la Humanidad, ya de por sí quebrantada tras la Primera Guerra Mundial.

Pero el tiempo transcurría implacable y el clérigo seguía sin aparecer por el hospital. Considerado por algunos como «el cuarto vidente de Fátima», el canónigo Manuel Nunes Formigão era el mayor apóstol de las apariciones marianas. Nadie en absoluto, ni dentro ni fuera del hospital, sospechaba si quier que la vidente pudiese fallecer aquella misma noche del 20 de febrero de 1920. Nadie, salvo ella misma, claro. A esas alturas, la madre Godinho ya había podido revelar al padre Formigão el secreto que con tanto ahínco había querido confiarle en vano Jacinta hasta el mismo instante de su muerte. Una vez más, el documento es excepcional. La religiosa había escrito al sacerdote el 19 de febrero, víspera

Los tres pastorcitos de Fátima: Lucía dos Santos (dcha.), y sus primos, Francisco Marto y Jacinta Marto

La carta desconocida

La madre Maria Purificação Godinho había escrito esta otra desconocida carta al padre Manuel Nunes Formigão la víspera de la muerte de la vidente Jacinta Marto, el 19 de febrero de 1920, en la que le daba cuenta del verdadero estado de gravedad de la niña y también del último secreto que la Virgen había confiado a ésta para que se lo hiciese llegar también a él: «Voy a darle una noticia –escribía la religiosa– muy poco

agradable: Jacinta va a morir. Es verdad que salió bien de la operación, pero ahora ha empeorado y los médicos están admirados de que aún siga viva [...] Nuestra Señora nos ayudará, para Dios nada es imposible y ella aún puede escapar [de la muerte]. Tengo algo que contarle, reverendo padre, pero solo puedo hacerlo personalmente. Lo que tengo que decirle es respecto a usted y a mí». Era el cuarto secreto de Fátima.

de la muerte de Jacinta, para avisarle: «Tengo algo que contarle, reverendo, pero solo puedo hacerlo personalmente. Lo que tengo que decirle es respecto a usted y a mí».

¿Qué mensaje tan importante debía transmitir la religiosa al sacerdote, en vivo y en directo, que nadie más que él, ella y la propia Jacinta debían conocer en aquel momento por expresa voluntad de la Virgen...? Gracias al padre Formigão, que transcribió con fidelidad lo referido de palabra por la madre Godinho, podemos saberlo al fin hoy. He aquí, ahora, el legajo custodiado bajo la signatura DCF, III-2-Doc. 440 en el Archivo del Santuario de Fátima: «Nuestro Señor –escribió el padre Formigão,

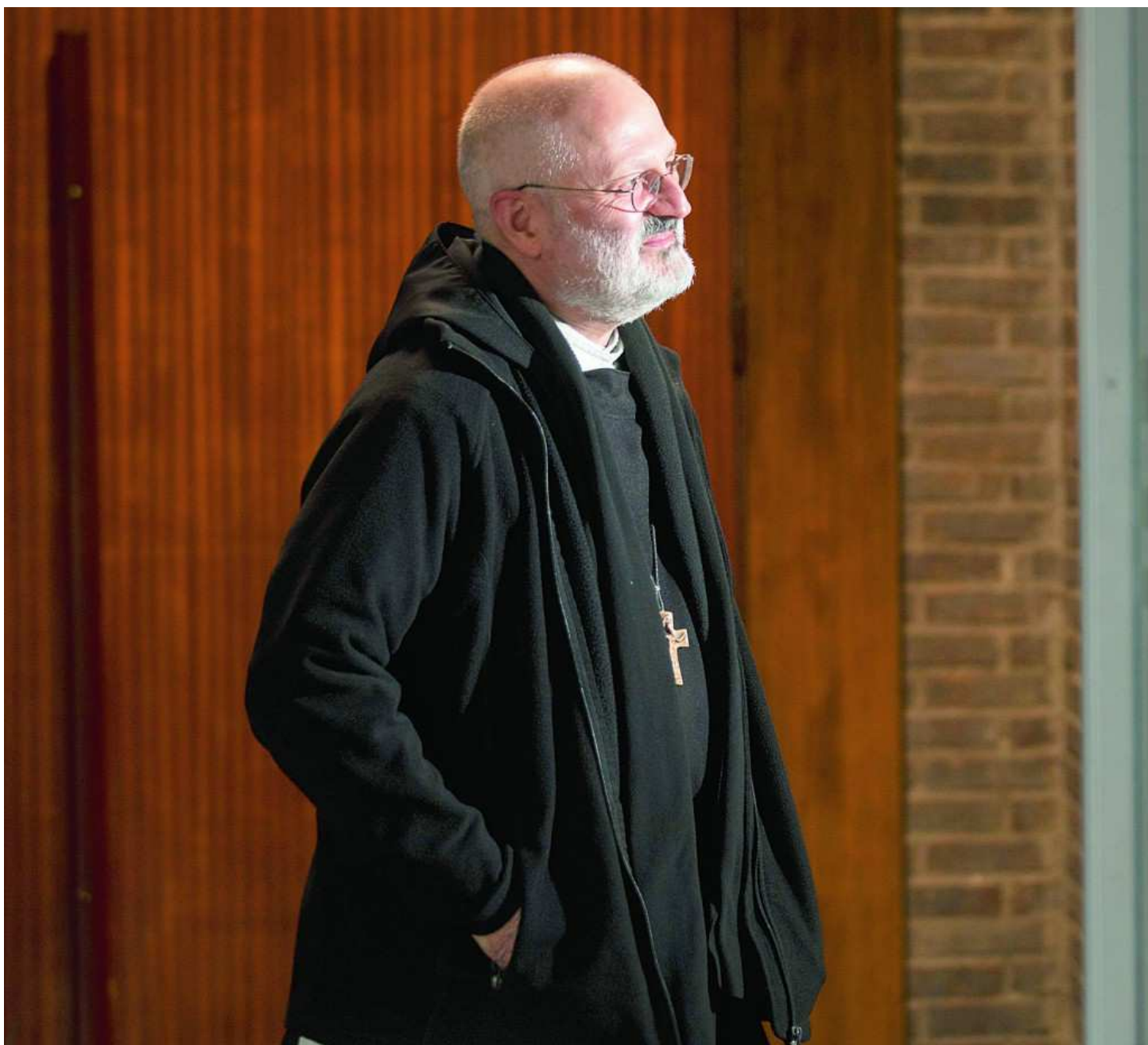
tras escucharlo de labios de la madre Godinho– está profundamente indignado con los pecados y crímenes cometidos en Portugal. Por eso, un terrible cataclismo de orden social amenaza a nuestro país y, principalmente, a la ciudad de Lisboa. Parece ser que se desencadenará una Guerra Civil de carácter anarquista o comunista, acompañada de saqueos, asesinatos, incendios y devastaciones de todo tipo. La capital se convertirá así en una verdadera imagen del infierno. Cuando la Divina Justicia ofendida inflija tan pavoroso castigo, todos los que puedan huir de esa ciudad, que lo hagan. Es conveniente que este castigo, que acaba de predecirse, sea anunciado poco a poco con la debida discreción».

Un terrible augurio

Pero el secreto iba mucho más allá todavía. Así lo entendió, de hecho, el padre Formigão y se hace constatar en el proceso de canonización de Jacinta. El clérigo interpretó el terrible augurio de la Virgen como un mensaje maternal, en auxilio de sus hijos, para que él fundase una congregación con la finalidad de reparar los graves pecados cometidos contra Dios. Solo así podía aplacarse la ira divina.

Nació de este modo, por inspiración mariana, la Congregación de las Hermanas Reparadoras de Nuestra Señora de Fátima con su fundador, el padre Formigão, al frente. Nació, finalmente, como un auténtico regalo del cielo, el 6 de enero de 1926, festividad de los Magos de Oriente, y comenzó a funcionar en una dependencia del palacete que la noble señora María Assunção Avelar mantenía abierto en el número 41 de la Rua Arriaga, de Lisboa.

Las palabras premonitorias de la Virgen de Fátima acabaron cumpliéndose a rajatabla, como siempre. Sirir más lejos, desde el derrocamiento del último rey de Portugal, Manuel II, en 1910, y hasta la sublevación militar del 28 de mayo de 1926 para tumbar a su vez el Gobierno de la Primera República, el país tuvo ocho presidentes, treinta y ocho primeros ministros y cuarenta y cinco cambios completos del Consejo de Ministros, además de una Junta Constitucional y un Gobierno Provisional. Casi nada.

«La vida monástica está en crisis, pero hay profetas»

José Betrán. MADRID

La mirada de Mauro Lepori sabe a contemplación sin ingenuidades y sus palabras hablan de un místico en sandalias y hábito de sobriedad actualizada. Quizá por eso, sus hermanos confiaron en él para pilotar a

Mauro Lepori

Abad general de la Orden Cisterciense

Este monje suizo encontró que su lugar en el mundo estaba en un claustro a través de la filosofía: «Dios ha cumplido conmigo cien por cien»

todos los monjes cistercienses del planeta. Con ese alma monacal firma «San José, el eco del Padre» (Encuentro), una mirada actualizada del esposo de María. «San José es ciertamente una de las personas más extraordinarias de la historia de la humanidad», confiesa sobre un hombre sobre el que el Evangelio «no registra ninguna palabra y pocos episodios».

JESÚS G. FERIA

«Su gran valor es la gracia de la relación única que Cristo tuvo con él, una gracia que José aceptó con toda su libertad, en la alegría y en el dolor», suscribe sobre la peculiar de la familia de Nazaret.

Dios no se lo puso fácil a José. Acogió a una mujer embarazada de un hijo que no era suyo... Eso solo se hace, por amor o por obediencia a regañadientes...

Dios llevó a José a través del gran amor de su vida, su amor por María. Al principio, José creyó que este Niño venía a separarlo de su esposa. En cambio, Dios vino a hacer que la relación entre José y María fuera infinitamente mejor al confiarles a su Hijo. Ciertamen-

te, José no obedeció a regañadientes, sobre todo cuando supo que el propio Dios quería que se quedara con María. El Misterio que entra en una vida parece herir, parece quitar la vida, la alegría, parece destruir los proyectos humanos, incluso los buenos como el de un matrimonio. Pero cuando encuentra acogida en nosotros, torna en acontecimiento de salvación. José, en el transcurso de su vida, descubrió que Dios le estaba dando la plenitud.

¿Cómo acaba un filósofo suizo siendo el «jefe» del Cister?

Siguiendo a Jesucristo. Dios me llamó tal como yo estaba, mientras seguía el curso normal de mi vida,

y abrió ante mí un camino que nunca hubiera imaginado. Evidentemente, no me llamaba a ser abad general, sino a permanecer con Él en la vida monástica, en una comunidad específica. Diciendo sí, para bien o para mal, a cada paso que me pedía este misterioso camino descubrí con sorpresa que Dios me llamaba a servirle también a través de ciertas tareas y responsabilidades: maestro de novicios, abad de mi monasterio, abad general. No eran las etapas de una carrera, sino de un seguimiento. La primera noche que me encontré en Roma como abad general y sentí cierta agitación porque no sabía qué hacer y me parecía que nada funcionaba, sentí como si la voz de Cristo me dijera: «¡Te he llamado para que me sigas, no para que me precedas!» Y enseguida encontré la paz. Siempre he seguido a Cristo impulsado por el deseo de ser feliz y descubrí que seguirle no implica ninguna censura. Todo lo que he dejado para Él, como la filosofía, pero también otros mil proyectos y deseos, los ha cumplido al cien por cien, y sigue haciéndolo, a pesar de mis muchas infidelidades.

¿Cómo actualizar sin descafei-

La guerra de Ucrania parece ser la victoria del mal, del mal del poder y del poder del mal»

nar y enredarse en la nostalgia de un monacato de 1098?

Como la vida de toda la Iglesia, es decir, viviendo el origen ahora, en el tiempo presente. Cuando el Espíritu Santo hace surgir un carisma, como el benedictino o el cisterciense, lo hace dando a las personas o a las comunidades la oportunidad de beber de un manantial siempre presente, que brota siempre de nuevo. Es posible vivir la experiencia de vida monástica que tuvieron los primeros cistercienses de Cîteaux hace 900 años, no porque hagamos arqueología de los orígenes, sino porque los orígenes siguen vivos hoy. Por lo tanto, remontar una tradición de 900 años de vida cisterciense,

de espiritualidad cisterciense y de cultura cisterciense, no es retroceder, con nostalgia, para buscar un tesoro perdido, sino ayudarnos a ver hoy la riqueza y la novedad de esta tradición. Pero un manantial está vivo si hay quienes beben de él, quienes aún hoy se apartan de las aguas estancadas del tradicionalismo nostálgico para beber de la fuente viva del carisma.

Esas vocaciones descienden en Europa de manera vertiginosa. ¿Están los monjes en peligro de extinción?

La vida monástica y contemplativa forma parte de la cultura humana universal. Cada cultura y religión tiene su propia forma de vida contemplativa. La humanidad no es verdaderamente ella misma si no da cabida a la contemplación, a la soledad, al silencio, pero también a la fraternidad, que también forma parte de la vida monástica benedictina y cisterciense. Pero la humanidad, en ciertas culturas o a veces globalmente, atraviesa crisis en las dimensiones fundamentales del ser humano. La vida monástica está ciertamente en crisis, pero no le faltan sus profetas, que pueden ser los monjes y monjas más sencillos y ocultos que a nadie interesan. Mantienen viva la llama de una vocación que es fundamentalmente una vocación de amor a Dios. No es la cantidad lo que salvará la vida monástica, como ninguna otra dimensión esencial de lo humano, sino la libertad, incluso de una sola persona, que dice sí al amor de Cristo y lo deja actuar en el mundo.

¿Cómo se sufre la guerra de Ucrania desde la celda de un monasterio?

Como a todas las personas que tienen siquiera una pizca de humanidad, esta guerra es una gran angustia porque más que nunca parece ser una victoria del mal y del poder; del mal del poder y del poder del mal. Una victoria sin escrúpulos, sin piedad por la justicia, por la fragilidad de los indefensos. Esta guerra es el abceso de un inmenso forúnculo de abuso de poder y de los bienes de la tierra que lleva tanto tiempo humeando bajo la piel de la sociedad y la política europea y mundial. Quizás todos hemos sido cómplices de un proceso diabólico de arrogancia y egoísmo que ahora está llegando a sus últimas consecuencias. Nos sentimos impotentes. ¿Y qué hacer? Sólo Cristo, sólo Dios puede vencer tanto mal.

JOSÉ FRANCISCO
SERRANO OCEJA

Desplome sacramental

Lo que diferencia a la Iglesia de una ONG son los sacramentos

Lo que diferencia a la Iglesia de una ONG son los sacramentos. La sacramentalidad es la identificación de la Iglesia visible con lo invisible, la traducción de la encarnación de Cristo en la historia. La Iglesia puede decir que

confiesa a Cristo con su predicación, pero la forma en la que lo trasmite es con su palabra y los sacramentos.

Esta semana se ha presentado la Memoria de Actividades de la Iglesia católica del año 2020, el año del confinamiento. Del cúmulo de datos hay que destacar dos: los sacramentos se desplomaron y aumentó significativamente la ayuda asistencial de la Iglesia. Es lógico que entre medidas de confinamiento y restricciones se celebraran menos sacramentos. No habría por tanto que alarmarse a priori. Pero algunos indicadores son preocupantes si los colocamos en contexto y si los analizamos en serie histórica. Por ejemplo, los matrimonios. En España, en 2020, se celebraron 90.670, casi 76.000 menos que en el año anterior. 12.679 fueron por Iglesia, un 13,98%. La tendencia de disminución de práctica sacramental es constante desde el año 2010. Los matrimo-

nios canónicos en ese año fueron 74.289. En este sentido, se quiera o no, la pandemia está siendo, de momento, un acelerador de la secularización en España.

Sin embargo, se han disparado los números de la dimensión caritativa y asistencial. Más de cuatro millones de personas fueron atendidas en los nueve mil centros asistenciales y sanitarios de la Iglesia. Dos millones trescientas mil personas se beneficiaron de las ayudas económicas. Acciones no solo necesarias sino convenientes en una sociedad empobrecida y fragmentada.

Lo propio del catolicismo es la relación proporcional entre vida sacramental y acción social. Si se ciega la fuente de los sacramentos, las consecuencias son nefastas para la presencia de la Iglesia y para el bien de la sociedad. A no ser que haya quien piense que una Iglesia asistencial no da problemas al ser una sucursal del Estado benefactor.

Paraules de vida

Llibertat cristiana (II): religiosa

ENRIQUE
**Benavent
Vidal***

U n dels avanços més importants en la història de la humanitat el constitueix la convenció que tothom, independentment de la seua situació econòmica i social, té dret a viure en llibertat i que el respecte a la dignitat humana està unit a la salvaguarda d'aquesta llibertat. Com ha recordat el Concili Vaticà II, «mai com avui havien tingut els homes un sentit tan agut de la llibertat» (GS, 4). L'aspiració a viure en llibertat està inscrita en el cor de l'home. La llibertat no s'entén com una absència de qualsevol llei moral que indique límits a la seua actuació. Tot ésser humà ha de reconèixer que no s'ha donat la vida a si mateix, per la qual cosa la seua actuació ha de partir de l'acceptació de la seua radical dependència de Déu i de la seua voluntat. A més, les persones ens realitzem en la relació amb els altres, amb la naturalesa i amb nosal-

tres mateixos. Tot això condiciona la nostra vida i ens ha de portar a pensar que la llibertat no consisteix en el dret a actuar al marge de tota exigència moral.

Aquest anhel únicament es garanteix si es respecten els drets humans, que són universals, inviolables i inseparables, i han de ser tutelats en el seu conjunt. Si no es respecten tots és que en realitat no es creu en ells. El primer que s'ha de salvar absolutament, perquè és el fonament de tots els altres, és el dret a la vida des de la seua concepció fins a la seua conclusió natural. Quan la vida deixa de ser un valor absolut es posen en perill tots els altres drets. Per això, l'Església sempre ha ensenyat la il·licitud de tota forma d'avortament provocat i de l'eutanàsia.

Molts entenen la llibertat religiosa en un sentit minimalista i la redueixen a una llibertat de culte. A més d'això, inclou altres aspectes: el dret a ordenar les pròpies decisions morals segons la veritat; el dels pares a educar els fills segons les pròpies conviccions religioses i el que comporta la vivència d'aquestes; el de les comunitats i grups a organitzar-se per a viure la pròpia religió. ≡

***Bisbe de Tortosa**

En cristiano

¿Hay más santos que nunca en Roma?

El Papa Francisco proclamará hoy santos a diez católicos en la que se convertirán en la canonización más numerosa de la historia en la plaza de San Pedro sin contar los grupos de mártires. El parón de la pandemia ha provocado que se acumulen varias causas en un solo día.

Joan Fuster
1922-1992

«EL RECTOR VA FER MISSA EN VERNACLE I LA FELIGRESSIA HO VA TROBAR CÒMIC. REVELA LA DEGRADACIÓ IDIOMÀTICA —I MORAL— D'AQUESTA SOCIETAT»

Joan Fuster i Vicent Ventura
en un acte públic en novembre de 1990. JOSÉ ALEIXANDRE

A Josep Perarnau. 9 d'abril de 1965

En la primera carta, Fuster informa Perarnau de les impressions de Vicent Ventura sobre un possible canvi en l'actitud de l'arquebisbe de València, Marcelino Olaechea (Barakaldo 1888-València 1972; arquebisbe del 1946 al 1966), respecte a l'ús del valencià en la litúrgia, sobretot arran d'una campanya a favor que havia recollit 20.000 signatures. La petició, iniciada per Lo Rat Penat, va ser lliurada a l'arquebisbe el 22 de desembre de 1964 i entre els seus firmants hi havia Robert Moròder, Joaquim Maldonado, Martí Domínguez, Felip Mateu i Llopis, Nicolau Primitiu Gómez Serrano, Jesús E. Martínez Ferrando, Enric Valor, Lluís Guarnier, Emili Beüt, Santiago Bru, Joan Valls, Maria Beneyto, Jordi Valor, Raimon, el músic Joaquim Rodrigo, Matilde Salvador, Vicent Ventura,

Sanchis Guarnier, Joan Reglà, Manuel Broseta, el president de Lo Rat Penat, l'Ateneu Mercantil i altres personalitats i institucions laiques i eclesiàstiques. Fuster relata la visita a l'arquebisbe d'una comissió de prohoms laics, assessorada pel canonge Espasa. L'arquebisbe havia dit que n'hi hauria prou amb què li ho demanassen vuit capellans de la diòcesi, i la sol·licitud havia reunit les firmes de vuitanta eclesiàstics, entre els quals set o vuit canonges. A més de vèncer les reticències de la jerarquia eclesiàstica —cosa que Fuster no estava massa convençut que s'hagués aconseguit—, hi havia també el problema dels textos litúrgics que caldria emprar, per al qual es proposen diverses solucions, entre altres l'adaptació al valencià del missal de Montserrat. Fuster s'estranya d'haver d'ocupar-se d'un tema que no l'afecta directament, però sap que no se'n pot

11 de juliol de 1966

En la segona, Fuster fa referència a una carta pastoral de l'arquebisbe de València, Marcelino Olaechea, «Llengua latina, lenguas vernáculas y liturgia», publicat en el butlletí oficial de l'arquebisbat de València el juliol de 1966. En aquesta pastoral, monsenyor Olaechea deixava clar el desinterès, quan no l'hostilitat directa, de la jerarquia eclesiàstica per la llengua dels valencians: «El clero valenciano sabe que sus fieles entienden bien la llengua vernácula oficial, que en ella rezan —y no en valenciano— sus oraciones, que en ella aprendieron y aprenden la doctrina cristiana, que en ella leen y cursan estudios». Per a l'arquebisbe de València estava clar que el «vernacle» que havia de substituir al llatí en la missa, seguint les recomanacions del Concili Vaticà II, era el castellà i no el valencià, contradient

S., 9-IV-65

Benvolgut amic Perarnau:

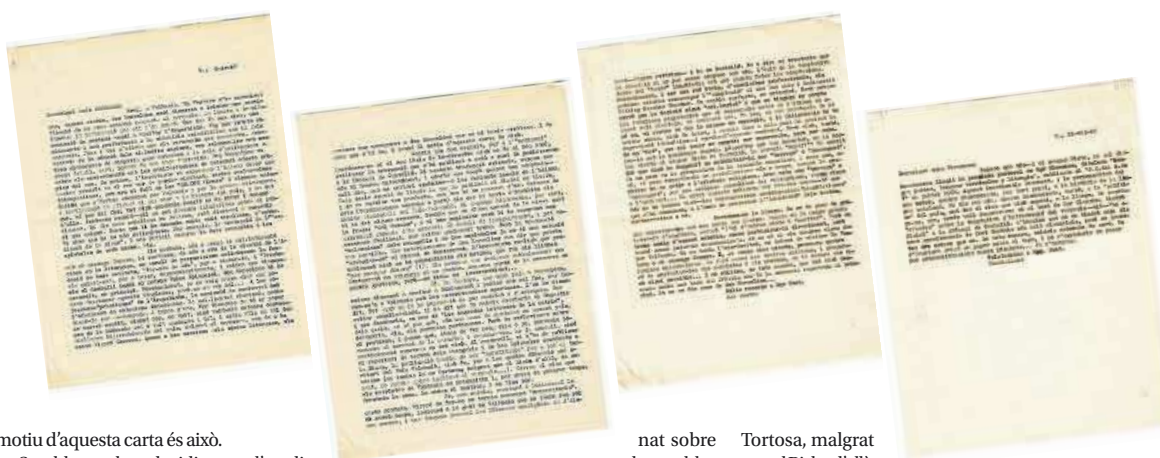
Avui, a València, En Ventura m'ha comunicat que, segon sembla, don Marcelino està disposat a iniciar una rectificació de la seva actitud respecte al vernacle. Em limito a traslladar-vos la informació que ell m'ha donat. Que és: fa uns dies, una comissió de prohoms acudí a visitar l'Arquebisbe. Van ser rebuts ràpidament i amb preferència a la clientela eclesiàstica que hi feia antesala. Fins i tot s'afirma que els reverends que esperaven, assabentats de la missió dels al·ludits seglars, van saludar-los amb mostres clamoroses de simpatia quan entraven a la sala d'audiències: aquest detall, però, potser és una mica fantasiós. Don Marcelino va rebre els comissionats amb les manifestacions de paternal afecte pròpies del cas. De primer, l'Arquebisbe va expressar l'immens dolor que havien produït en el seu cor de pastor vigilant, certes reclamacions intempestives, com ara el full de les «20.000 firmes» i algunes xafarderies que s'havien escampat per València i per la premsa estrangera. A continuació ha afirmat el seu amor a la llengua del país, i ha dit que, si per ell fos, tot això quedaria resolt en un obrir i tancar d'ulls. Però —ha seguit— ell no pot prendre iniciatives sobre el particular. Si els seus capellans ho demanen, està disposat a concedir el que calgui. Basta que li ho demanin vuit: vuit capellans, s'entén. És clar que hi ha més dificultats. Per exemple, la traducció de l'«ordinari de la missa». I més difícil encara: la dels evangelis i les epístoles de cada missa. Etc.

Els prohoms, més o menys en col·laboració amb el canonge Espasa, hi portaven, de més a més de la qüestió de l'idioma en la litúrgia, un parell de proposicions malicioses: la fundació de dues entitats, «Paraula de Déu», per a tonsurats, i «Presència cristiana», per a la laics, vernacularitzants, i volien que tinguessin el domicili legal al mateix Palau Episcopal. Don Marcelino hi ha assentit, en principi. Personalment, jo no veig massa clar com podran funcionar aquests tinglados, però no se sap mai... A les objeccions «pràctiques» de l'Arquebisbe, la comissió ha contestat amb l'ofertament de solucions immediates. La sol·licitud clerical, podia donar-la per assegurada. A hores d'ara, Mgr Olaechea ja té un paper en aquest sentit, signat per, no vuit, sinó vuitanta sotanes destacades de la Diòcesi: set o vuit canonges i tot, entre ells un tal don Guillermo Hijarrubia —és del país, malgrat el cognom—, que és o ha estat Vicari General. Quant a les versions dels textos litúrgics, els prohoms han

Josep Perarnau i Espelt (Avinyó, Bages, 1928).

Teòleg i historiador. Doctor en teologia per la Facultat de Teologia de Catalunya, de la qual ha estat professor des del 1968, estudià a Salamanca, Roma i Munic. Ha estat també professor als seminaris de Sogorb i Castelló. Durant la seua estada al bisbat de Sogorb-Castelló, va ser canonge lectoral de la Seu de Sogorb i consultiu del bisbe Josep Pont i Gol, vinculat al cardenal Enrique i Tarancón, que havia estat bisbe de Solsona, diòcesi d'origen d'aquell prelat. Pont, futur arquebisbe de Tarragona, era home obert, dialogant i renovador, molt inspirat pel Concili Vaticà II, en el qual participà. També assistí al concili Josep Perarnau, que va fer una edició crítica en català dels documents conciliaris. Va ser en aquesta època quan va contactar amb Joan Fuster, Vicent Ventura, Robert Moròder i altres valencianistes que impulsaven la introducció en la litúrgia de la llengua del país, aprofitant les recomanacions del concili en favor de les llengües vernacles. Com a historiador, s'ha especialitzat sobretot en Feliu d'Urgell, Ramon Llull, Arnau de Vilanova, sant Vicent Ferrer, Felip de Malla i altres noms de la teologia i la filosofia medievals. Ha estat el fundador i primer director de la revista *Arxiu de Textos Catalans Antics*, que des del 1982 publica estudis i documents relacionats amb la història i la cultura catalanes. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1990, ha estat president de l'Associació Catalana de Filosofia Medieval, professor de l'Institut Superiore di Studi Medievali e Francescani de la Universitat Pontificia Antonianum de Roma. El seu últim estudi aborda en termes molt crítics el paper del papa Luna en el Compromís de Casp: *La tragicomèdia del Compromís de Casp: invent i imposició de Benet XIII*.

motiu d'aquesta carta és això.

Sembla que han decidit, per a l'«ordinari» (perdoneu-me si el meu lèxic és incorrecte: això no és el meu ram), utilitzar la traducció que s'ha publicat o està a punt de publicar-se a la Diòcesi de Castelló. Si aquesta traducció existeix, suposo que vós hi haureu intervingut, i confio que haurà quedat ben adaptada —vull dir, amb un criteri equànime— a les variants locals de l'idioma. Vaig tenir ocasió de llegir la que ha publicat el Bisbat de Lleida, i em va semblar tan perfecta, que ben bé no passava d'una dotzena de mots (terminacions verbals a part) els que hi havia d'insòlits als hàbits dialectals del País Valencià. El canonge Hijarrubia, per cert, hi ha fet alguna reserva. Sembla que en algun moment de la missa surt la frase: «Cal fer-ho», i al bon capítular això li ha recordat una expressió obscena d'ús corrent. El detall és insignificant, i pot esmenar-se fàcilment, per evitar qualsevol broma. Però la traducció «valenciana» dels evangelis i de les epístoles ja no té una solució tan senzilla. Els interlocutors de don Marcelino van dir que podria «arreglar-se» el missal de Montserrat. L'Arquebisbe replicà que probablement això no ho consentirien els monjos, que fan els llibres «per guanyar diners» (!). Els prohoms van declarar enèrgicament que Montserrat no exigiria ni un cèntim. Aquesta part de la conversa em sembla grotesca, però —en fi!— no inversemblant...

Bé. En Ventura, que demà puja a Barcelona, estava disposat a arribar a Montserrat i parlar amb qui fos, per tornar-se'n a València amb les autoritzacions oportunes. L'en he disuadit. Tot això em fa la impressió de poc meditat i anàrquic. Per evitar complicacions, li he dit que jo mateix escriuria al Monestir i que demanaria, en nom de «los sagrados intereses de la patria», dels quals, no sé per què, sóc una mena d'apoderat en aquest país, demanaria, dic, els permisos pertinents. Però he reflexio-

nat sobre el problema, i penso que, abans de fer res, ells o jo, convenia posar-vos al corrent de la maniobra i demanar-vos, no ja consell, sinó participació expressa en tot això. Al capdavant, si s'ha de publicar el repertori de textos dels Evangelis i de les Epístoles destinats a la Missa, la publicació hauria de ser «aprofitable» per a tot el territori del País Valencià, això és, per a les quatre diòcesis que abracen (hi incloca de

Tortosa, malgrat que el Bisbe d'allà, de moment, no sembla gaire inclinat al vernacle...). Correm el risc que els patriotes de València es precipitin i, per ganes de guanyar temps, frustren la cosa. Em conec el bestiar, i en tinc por.

Jo, ara mateix, escriuré a Montserrat la carta promesa. Miraré de fer-ho en termes merament «preparatoris». Al mateix temps, indicaré a la gent de València que no facin res pel seu compte, i que tinguin present les Diòcesis contigües: la d'Alacant —figura retòrica— i la de Castelló. És a dir: es tractaria que no donessin ni un pas sense comptar amb vós. L'èxit de la temptativa depèn del «tacte» lingüístic amb què siguin fetes les adaptacions. Probablement, i per una raó òbvia, d'escalafons professionals, els prohoms voldran encarregar l'«adaptació» al meu bon amic i indiscutit filòleg Sanchis Guarner. Em sembla perfecte, en principi. Però potser que la decisió sigui «col·legial» i que es tinguin en compte les fabuloses punyeteries que el deplorable estat de l'idioma en aquest país planteja. Em contaven que, fa poc, en una parròquia de no sé on, el rector va fer la missa en vernacle, i la feligressia ho va trobar còmic. Això és trist, i revela fins a quin punt ha arribat la degradació idiomàtica —i moral— d'aquesta societat. Però això, també, és un «fet», que cal tenir en compte: per superar-lo, però per superar-lo amb la prudència deguda. ¿Recordeu que vam comentar, en la nostra visita al senyor Bisbe de Castelló, la paraula «Anyell»? He sentit dir que algú ha suggerit de substituir-la per «borreguet» o «borreguet». Jo em poso en la perspectiva de la decisió conciliar, i crec que, ací, té poca importància un castellanisme més o menys, perquè la gramàtica ha de cedir a l'eficàcia religiosa. Ara: mots com «borrego» o «borreguet», per una estúpida casualitat del bilingüisme, faran riure a l'auditori... He citat aquesta anècdota per fer-vos veure —bé que

vós ja ho haureu vist— les emprenyadores complicacions «lingüístiques» que s'hi anuncien, a l'hora de projectar l'«adaptació» dels textos, montserratins o no.

Perdoneu-me la llauna. No em fa gens de gràcia molestar-vos amb una carta tan llarga. Encara em fa menys gràcia haver-la d'escriure, perquè «j'ai d'autres chats à fouetter». Però em trobo enmig d'aquest embolic, sense participar-hi directament, però també sense poder-me desentendre'n. Jo no sé si vós vindreu algun dia per València. Si en teniu l'oportunitat, no deixeu de visitar En

Ventura o el canonge Espasa. I, si teniu cinc minuts, poseu-me quatre ratlles orientadores. Jo faré meves les vostres opinions, i procuraré de contagiar-les als patriotes i prohoms, en la mesura que això sigui possible... I no oblideu, de tota manera, que tot això descansa sobre una base tan frèvola com és la conversa reportada al principi. Jo no em fio gens de don Marcelino...

Molts records a Mgr Pont.
Ben vostre

S., 11-VII-66

Benvolgut amic Perarnau:
Suposo que vós i el senyor Bisbe, no cal dir-ho-haureu llegit la preciosa pastoral de Mgr Olavechea, titulada «Lengua latina, lengües vernacles i litúrgia», publicada al «B.O. del A. de V.» de juliol 1966. Aquest inestimable document, i la personalitat del seu autor, queden incorporats, per dret propi, a la història de la llengua catalana. No dic res més. Queden incorporats, també, a la «política» del país, amb tot el risc que això suposi, a la llarga. En escriure-us, ara, només vull demanar-vos si el text de Mgr Olavechea tindrà «efectes» sobre la temptativa d'introducció del vernacle —ai!— «no oficial» a la diòcesi de Castelló. M'imagino que no en tindrà cap: els meus coneixements de Dret Canònic són molt elementals, però em permeten de creure que no. De tota manera, voldria saber-ho de cert. He d'escriure aviat un paper sobre el tema, i no m'agradaria de pecar per generalitzacions massa lúgubres... Ja m'enteneu.

Salutacions a Mgr. Pont.
Cordialment.

Selecció, edició i notes: ANTONI FURIÓ

Josep Perarnau. LEVANTE-EMV

POR CARLES PLANAS BOU

Durante 37 años, el trabajo de Toni Segarra ha ido acumulando innumerables premios, más de 100 en el Festival de San Sebastián y otros 39 en Cannes. Esa laureada experiencia le ha valido un profundo conocimiento sobre su profesión y su impacto social. Hablamos de ello durante la celebración del congreso de creatividad y cultura digital Formentera20.

❶ ¿Cómo entiende el objetivo del publicista?

❷ Nuestro trabajo es construir marcas y vender sus productos para que esta crezca en el mercado o supere sus problemas. Para ello aplicamos la creatividad, igual que un abogado aplica la creatividad para defender al bueno o al malo. Somos una herramienta del mercado y del capitalismo para generar riqueza.

❸ Hay quien lo ve como una manipulación para moldear la percepción sobre las cosas y hacerlas atractivas. ¿Cuánto hay de real en ese poder de las marcas?

❹ Existe una leyenda negra con la capacidad casi mágica de la publicidad para crear necesidades y manipular. No es tan fácil como parece, a mí me cuesta un montón vender cosas. Unos ocho de cada diez lanzamientos fracasan y en ellos hay investigación, productos buenos y equipos con talento. Nuestra intención es generar tendencias favorables a las marcas que nos pagan para hacerlo. Quizás eso es manipular; cómo hacemos con las fotos en nuestro perfil de Instagram, tratamos de poner nuestro lado bueno y ocultar el malo. La publicidad está en todos lados y lo estamos viendo con la guerra en Ucrania, donde se lanzan historias para que unos sean los buenos y los otros malos. Pero, en el fondo, la gente hace y compra lo que le da la gana.

❺ ¿La publicidad crea modas o las refleja?

❻ Creo que somos buenos lectores de los tiempos y tratamos de aprovechar las tendencias que percibimos en la sociedad a nuestro favor. Es posible que hayamos creado modas, pero más bien amplificamos cosas incipientes. Para acercarnos a la gente lo mejor es abrazar tendencias ya existentes, inventarlas es un riesgo.

❿ ¿Cómo ha alterado internet el posicionamiento de las marcas? ¿Las ha obligado a ser más coherentes, limitando su capacidad de sugestión para vender?

⓫ Sin duda. Venimos de un mundo en el que había un arma, la televisión, que llegaba a todo el mundo y tenía una eficacia demoledora. Como le hablábamos a todo el mundo a la vez, se creó un lenguaje con una cierta educación y simpatía. Pero eso se ha acabado. Las audiencias se han fragmentado y por tanto ahora las marcas deben ser más consistentes y tener más cuidado con lo que dicen. Las plataformas también han traído la bidireccionalidad y así los consumidores podemos hablar con las marcas, sobre ellas y fastidiarlas. Un cliente me dijo que las marcas de hoy son como las cocinas de los restaurantes modernos, con una ventana para que sea difícil esconderse. Las marcas siempre han intentado hacer las cosas bien, pero antes podían taparse más y hoy ya no.

⓬ Sin embargo, muchas marcas cooptan tendencias como la inclusividad, el feminismo o la sostenibilidad para lavar su imagen.

⓭ Lo llamo la epidemia del propósito. Uno tiene que actuar bien y ser responsable, pero cuando alguien dice 'mira que guay soy con las mujeres' o 'mira qué bien me porto con el medioambiente' igual es porque no lo está haciendo y por eso tiene la necesidad de decirlo. Las marcas no tendrían que explicar que se comportan bien con los desequilibrios del mundo, deberían hacerlo y punto. Además, es ridículo que todas digan lo mismo, porque lo esencial para ser una buena marca es la diferenciación. El progreso moral que crea el capitalismo es la competición, forrarse tras hacer algo mejor que el otro. En el origen de la competencia está mejorar el mundo, a base de pequeñas cosas mezquinas. Esa es la dinámica que debería mover el mercado.

No tendría problemas en anunciar tabaco. Si es legal debería poder anunciarse»

 Toni Segarra
Publicista

EL CONSUMO CON CONCIENCIA ES UN ACTO POLÍTICO

‘¿Te gusta conducir?’, ‘Be water, my friend’ o ‘Bienvenido a la república independiente de tu casa’. Esas son algunas de las frases que Toni Segarra ha logrado imprimir en la memoria colectiva de la cultura popular española.

❶ Hace 10 años explicó que sería positivo que la gente fuese consciente del poder que tienen sobre las marcas. ¿Ve positivo que las redes sociales hayan permitido a los usuarios denunciar cuando las marcas se asocian con valores que repudian?

❷ Que la gente opine e influya sobre las marcas me parece un ejercicio de libertad y transparencia. Pero esta nueva dimensión del ciudadano consumidor lleva también a adquirir la consciencia de que lo que compramos modela el mundo, lo que me parece fundamental. Cuando compras ‘low cost’ o ‘fast fashion’ deberías saber qué supone eso para el planeta. En un mundo global, comprar cerca es un acto casi revolucionario. Esta consciencia no es masiva, pero sí es cada vez mayor, y hace del consumo un acto social y político. Eso hace que las marcas se tengan que implicar cada vez más y expresar su punto de vista, porque al final se lo vamos a demandar.

❸ Hace poco, Burger King retiró una campaña de sus hamburguesas vegetales en Semana Santa tras las críticas de sectores católicos...

❹ Cuando una marca habla es inevitable que eso no guste a todo el mundo. Con la fragmentación de las redes, la tendencia es hablarle solo a tu público y a radicalizar tu posición, con lo que ignoras a otros. Donald Trump, por ejemplo, entendió muy bien el lenguaje de las redes sociales y sabía que cuanto más a su favor tuviese a su gente más contrario sería el enemigo; hacía enfadar a su enemigo porque eso le hacía más cercano a su público. Es posible que cierta radicalización venga del segmentar a quien hablar y a quién no. Como marca, tienes que asumir que si polarizas la gente te va a insultar. Si quieres ser una marca que guste a todo el mundo, como Burger King, posiblemente tienes más dificultades hoy para mantener una posición cómoda.

❺ El mundo digital también ha abierto la puerta a la publicidad programática, en el que las empresas pagan a Google, Amazon o Facebook (entre otras) para que coloquen sus anuncios donde haya audiencias. Sin embargo, eso puede ser problemático cuando asocian una marca a una

web con la que no querían relacionarse...

❻ Sí, pero eso depende de algoritmos que controlamos poco. Google y Facebook son un germen de lo que han sido Telecinco o los diarios, son constructores de audiencia. Nos convocan y luego nos venden. Esa tecnología hace que las marcas sufran pequeños accidentes.

❼ En Estados Unidos hay grupos que denuncian ese funcionamiento y advierten a las marcas cuando sus anuncios terminan ayudando a monetizar portales de grupos de extrema derecha. ¿Hace falta algo así en España?

❽ Es un mercado incipiente. Aquí ya hay empresas emergentes dedicadas al control de la reputación de las marcas, de los comentarios negativos... Las marcas deben preocuparse por donde aparecen, pero la publicidad programática es un universo descontrolado, puedes acabar en casi cualquier sitio.

❾ ¿Qué le gustaría anunciar que no haya anunciado?

❿ En general me gustan las marcas que tienen problemas graves. Me excitan los problemas de identidad y de comunicación complejos, como una petrolera, un banco o un medio de comunicación. Eso me parece un reto intelectual mayor.

⓫ ¿Qué no anunciaría nunca?

⓬ El Barça, porque soy periquito (risas). Y a algún político. Más allá de eso, nunca he tenido muchos escrúpulos. No para vender armas, pero no tendría problemas para anunciar tabaco. Si un producto es legal se debería poder anunciar. El problema con el tabaco es que históricamente se ha anunciado con muchas mentiras.

⓭ Luís Bassat dijo a la revista ‘JotDown’ que la mejor campaña publicitaria de la historia es el ‘Yes We Can’ de Obama y Risto Mejide dijo que era la Iglesia Católica. ¿Cuál es para usted?

⓮ Siempre he citado la Iglesia Católica como ejemplo magnífico de comunicación, pero como campaña, sin duda alguna, la mejor es las que hace Nike. Sus 30 años de comunicación son asombrosos en todos los sentidos, son un ejemplo.

Tarragona i Constantí recorden l'arribada de la relíquia amb actes fins a la festa major

Santa Tecla, 701 anys després

ESTEVE GIRALT
Tarragona

El braç incorrupte de Santa Tecla té per a Tarragona un enorme valor, religiós i emocional. La tornada de la relíquia fins a les entranyes de la catedral, cada 23 de setembre, després de la processó en què tots els elements festius acompanyen el passeig del braç, culmina les festes. Un ritual que transita entre la litúrgia, la fe i la festa.

Per commemorar els 700 anys de l'arribada de la relíquia a Tarragona, amb un curs de retard per la pandèmia, s'ha pensat un programa que arrenca ara, quan es compleix l'efemèride, i durarà fins que acabin les festes de Santa Tecla, al setembre.

La pandèmia fins i tot va impedir fa dos anys la sortida de la relíquia que custodia la catedral. Els anys de terribles sequestres o devastadores epidèmies, com ara la pesta o el còlera, al segle XIX, el braç de Santa Tecla sempre va guanyar devots.

"Seran unes festes de Santa Tecla molt especials, amb una exposició a tothom del que som. Reclamem que ens mirin, perquè fem coses realment extraordinàries", afirma l'alcalde, Pau Ricomà.

Tarragona no commemora en solitari. En la primera processó del braç, set segles enrere, entre Constantí i la Catedral de Tarragona, van acompanyar la relíquia 4.000 llums, més de 7.000 religiosos i dotze bisbes. A Constantí (Tarragonès), on ara s'ha editat un conte (*El trasllat del braç de Santa Tecla*) o creat una obra de

XAVI JURIO

L'entrada de la relíquia de la patrona de Tarragona a les festes de Santa Tecla del 2020

La pandèmia va fer ajornar la commemoració del trasllat del braç incorrupte de la màrtir

teatre, s'ha recreat el recorregut fet al segle XIV. Això sí, amb una caminada popular i 200 veïns, set dies enrere.

Constantí va celebrar ahir una emotiva processó amb la relíquia i membres del seguici festiu local i de Tarragona. És la segona vegada en la història que la relíquia surt fora de la seva ciutat. "Té una

gran importància històrica per a Constantí i per a tot el Camp de Tarragona", destaca Óscar Sánchez, el seu alcalde.

Es creu que la relíquia va arribar a la capital tarragonina el 17 de maig del 1321, procedent d'Armènia, després d'una laboriosa recerca liderada pel rei Jaume II. Una delegació va viatjar en nom del monarca fins a l'Àsia, carregada de regals, com ara pedres precioses, cavalls i 2.000 formatges de Mallorca, per canviar-los per les restes de la màrtir. Després d'arribar per via marítima fins a la platja de Salou, que llavors no tenia port, la relíquia va estar custodiada durant diversos mesos a Constantí. La localitat, propera a

Tarragona, va protegir el braç de Santa Tecla fins que el rei Jaume II i l'arquebisbe Jimeno de Luna van decidir que era el moment de traslladar la desitjada relíquia en una solemne processó.

L'acte inaugural de Santa Tecla 700 tindrà lloc el 12 de setembre a la Tarraco Arena Plaça. "Barrejarem tradició i contemporaneïtat, amb molta presència de la dona", explica Salvador Fà, comissari del projecte. "Volem explicar per què va passar això fa 700 anys i perquè continuem honorant la relíquia amb tanta passió", afegeix Fà. Els actes de commemoració es tancaran el 25 de setembre, amb un concert a la catedral de Tarragona. ●

FRANÇA

Missa en llatí i cants gregorians: deu monjos “integrists” divideixen un poble francès

Veïns de Solignac denuncien que aquests frares els han exclòs de l'església

Reportatge

LAIA FORÈS
SOLIGNAC

Plovisqueja i fa fresca. Encara és de nit quan els monjos celebren les laudes a l'església de l'abadia de Solignac, situada a 10 km de Llemotges, al centre de França. Són dos quarts de vuit del matí d'un diumenge i a l'església no hi ha cap fidel. Els bancs estan a les fosques. Només els deu monjos benedictins que habiten l'indret des de fa sis mesos. Procedents de l'abadia de Sant Josep de Clarival, a Dijon, els religiosos, vestits amb túnica i caputxa, entonen cants gregorians amb música d'orgue i celebren la litúrgia en llatí. És el segon ofici del dia –el primer l'han fet a les 5.30 del matí– i en faran cinc més al llarg de la jornada.

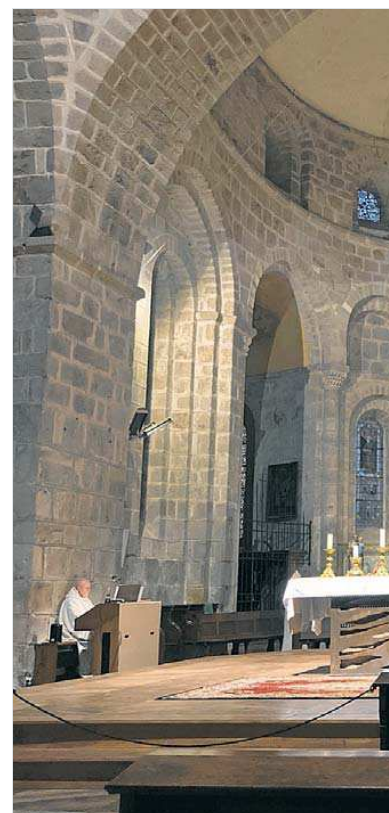
L'arribada dels monjos benedictins a Solignac, un poble de 1.500 habitants banyat per un riu i amb un paisatge bucòlic, ha sacsejat la vida fins ara tranquil·la dels seus veïns. La presència dels religiosos ha aixecat un moviment popular en contra i ha dividit el poble entre

Plataforma
Habitants del poble
protesten per l'apropiació del temple

els que defensen la seva presència i els que en recelen. A l'abadia, fundada al segle VII, no hi vivien monjos des del 1789, quan la Revolució Francesa va interrompre la vida monacal. Posteriorment va servir de presó, de pensió per a dones i de fàbrica de ceràmica, però des de fa anys només s'utilitzava la part de l'església, una imponent construcció romànica que s'aixeca al bell mig del poble.

“Han arribat sense donar gaires explicacions i ens hem trobat davant de fets consumats”, explica Françoise Issoulie, integrant de la plataforma veïnal Soli Niaque. Issoulie es queixa de la supressió de les misses convencionals –el sacerdot ha hagut de marxar perquè la diòcesi de Llemotges ha autoritzat els monjos a fer-ne ús per a les seves litúrgies– i del fet que s'hagin apropiat de l'església. “El diumenge ja no hi ha missa normal; tots els oficis són amb cants gregorians i en llatí.

Pr: Diaria
Tirada: 18.416
Dif: 13.207

Secc: POLÍTICA INTERNACIONAL Valor: 6.501,06 € Area (cm2): 448,1 Ocupac: 46,27 % Doc: 2/2 Autor: LAIA FORÈS Num. Lec: 70000

L'abadia de Solignac
després del quart ofici
del dia. LAIA FORÈS

Hem estat completament exclosos de l'església", lamenta. A França, on el laïcisme és sagrat, les esglésies són propietat de l'estat. "Han arribat a privatitzar el cor de l'església, i això no ho poden fer. És un lloc públic i no hi tenen dret", es queixa l'alcalde, Alexandre Portheault.

Els monjos benedictins de Sant Josep de Clarival instal·lats a Solignac –un d'ells és mallorquí– són pròxims a la doctrina de Marcel LeFebvre, arquebisbe francès que al segle passat liderava un moviment tradicionalista dins de l'Església catòlica i defensava tornar a la litúrgia prèvia al Concili Vaticà II. Consideren que cal ser fidels a la tradició i tornar als orígens. Per això a l'església de l'abadia de Solignac els set oficis diaris són en llatí, amb cants gregorians, fins i tot el de les 10.30 h, que substitueix l'antiga missa convencional. Només alguns textos es llegeixen en francès.

La resta dels oficis també estan oberts als fidels i curiosos –l'església no pot estar tancada com a edifici de propietat pública que és–, però els monjos celebren la litúrgia per a ells mateixos, sense interactuar amb els fidels, si és que n'hi ha. "Són integristes", resumeix Françoise Issoulie. La mateixa paraula, *integristes*, també la utilitza el Benoit, un altre veí del poble inquiet per l'arribada dels monjos. Des que va marxar el sacerdot i són els monjos els qui celebren missa, l'afluència de públic ha baixat notablement. Quan es van instal·lar

a l'abadia, un grup de veïns els van rebre amb una cassolada i la plataforma ha aconseguit 850 firmes en contra de "l'apropiació de l'església". Per ara no han servit de res.

Més turisme

Que ara menys persones van a missa a Solignac ho corrobora el propietari del cafè que hi ha davant l'església. Són les vuit del matí i la cafeteria, que també ven tabac i premsa, ja està oberta. "Al poble no hi ha polèmica. S'ho inventa la premsa", assegura. "Hi ha gent que està en contra dels monjos, però són persones que no van mai a missa", apunta mentre serveix el primer cafè del dia. Que les misses siguin en llatí ho considera normal. "¿Jesús parlava francès? No, oi? Doncs ja està", respon visiblement molest per les preguntes. Abans d'atendre una senyora que entra al cafè vaticina que quan arribi l'estiu hi haurà més gent a missa i més visitants: "La presència dels monjos atraurà el turisme. Segur".

És mitja tarda i ja no plou. Un dels monjos, el més jove, d'una trentena d'anys, passeja pel pont que travessa el riu. "No puc parlar amb periodistes", s'excusa. Però abans de seguir el seu camí explica que espera que "amb el temps" les coses a Solignac es calmin. "Ens domesticarem", diu citant el verb de difícil traducció *s'approprioiser*, de l'obra universal de Saint-Exupéry, *El Petit Príncep*. Tot i que els monjos fan una vida de reclusió a l'aba-

Aïllats

L'església no es pot tancar però els monjos fan missa sense interactuar

Sospita

Alguns veïns temen que es vulgui construir un barri només per a catòlics

dia, els veïns del poble expliquen que els religiosos surten a comprar al forn de pa, al supermercat o passen pel poble i el bosc.

La seva vocació, però, és viure aïllats i en silenci. Els monjos han demanat a l'Ajuntament permís per construir una passarel·la sobre el riu per no haver d'utilitzar el pont –que ha estat denegat per l'alcalde– i tenen intenció de tancar al públic els terrenys adjacents a l'abadia, un gran camp d'herba que fins ara utilitzaven els veïns per fer-hi mercats i els nens per jugar-hi. "No tenim res en contra de la presència dels monjos a l'abadia, però veiem que a poc a poc van prenent espai al poble més enllà de l'església", afirma el Benoit.

Defet, els monjos també estan estudiant comprar més terrenys, una idea que preocupa el col·lectiu Soli Niaque. Temen que els terrenys siguin per construir-hi un barri exclusiu per a famílies catòliques, una idea que està promovent una immobiliària pròxima a l'Església catòlica francesa. Des de la diòcesi de Llemotges, els seus responsables asseguren que ara mateix no hi ha cap projecte en aquest sentit, però admeten que les abadies sempre atreuen "persones que desitgen aprofitar la seva resplendor espiritual" i que desitgen viure-hi a prop. "No és impossible que sigui el cas de Solignac", afirmen. "Si volen comprar més terrenys, jo no m'hi puc oposar", afirma resignat l'alcalde.

La Picota

Bartomeu Jové

President de la
Palanca

La revista d'Artesa de Segre va celebrar ahir el dinar del 40è aniversari i ho va fer a la Palanca, el lloc que li dóna nom. Després es va homenajear el seu president amb una placa.

Josep Minguell

Artista de
Tàrrrega

Tàrrrega va inaugurar ahir dissabte els nous murals al fresc de l'artista Josep Minguell al presbiteri de l'església de Santa Maria de l'Alba. L'artista va ser ovacionat.

Margarita Robles

Ministra
de Defensa

El CNI reconeix haver espiat Sánchez, Paluzie, Mauri i l'entorn de Puigdemont. El *Catalangate* va camí de convertir-se en un dels grans escàndols de l'Espanya democràtica.

Charles de Foucauld serà proclamat sant avui

■ Charles de Foucauld (Estrasburg, 1858-Tamanrasset, 1916), soldat, explorador, monjo i ermità, serà proclamat avui sant de l'Església catòlica. Va viure al desert d'Algèria, en comunió amb els tuaregs, i va ser assassinat per uns lladres el 1916. Va fundar una associació, avui Unió Charles de Foucauld, amb presència també a Catalunya. / Redacció

Mor Jaume Reixach, director del Collell i rector de Riells

■ Mn. Jaume Reixach Felipe va morir el 7 de maig als 82 anys. Poeta i articulista, va formar part de l'Església renovadora sorgida del Concili Vaticà II. Llicenciat en teologia i filologia, va dirigir durant 23 anys el col·legi del Collell. Fou rector a Girona i Riells del Montseny. Un crim en el seu entorn va fer que se l'apartés de les seves funcions, tot i que la justícia el va exonerar.

El cardenal Omella, contra els canvis en l'avortament

■ En un esmorzar informatiu del Fòrum Europa, el cardenal Omella, president de la Conferència Episcopal Espanyola, s'ha mostrat contrari a la pretensió del Govern espanyol de modificar la llei de l'avortament perquè les noies de 16 i 17 anys puguin interrompre voluntàriament el seu embaràs sense el consentiment patern. / Redacció

accesso 360

ONLINE

Montserrat

Abadia de Montserrat

	Data	Titular/Mitjà	Pàg	Docs.
	15/05/22	La monja Forcades, en la diana por recetar clorito de sodio / La Razón Digital	36	1
	15/05/22	Ubach al país dels cedres / Segre	37	1
	15/05/22	Lleida Expo Tren engega motors amb una molt bona assistència / La Mañana	38	1
	15/05/22	Lady Holland, la viajera de la Barcelona del XIX / Metropoliabierta.com	39	1

acceso 360

Abadia de Montserrat

Montserrat

La monja Forcades, en la diana por recetar clorito de sodio

Diumenge, 15 de de maig de 2022

Se estrecha el cerco de amigos negacionistas de Miguel Bosé La historia de Teresa Forcades, la monja con anhelo independentista investigada por el uso de sustancias ilegales para curar...

Audiencia diaria: 23.221

Tipologia: online

Audiencia mensual: 426.124

Ranking: 5

Valor económico diario: 160,22

Pàgina: 1

Ubach al país dels cedres

Diumenge, 15 de de maig de 2022

Un dels relats més antics que coneixem, la història de Gilgameix i Enkidu, situada a l'antiga Mesopotàmia, ja ens parlava de la terra dels cedres, on vivia el mític Humbaba, que Gilgameix i Enkidu...

Dg., 15 de de maig de 2022

Audiencia diaria: 4.926

Tipologia: online

Audiencia mensual: 52.108

Ranking: 4

Valor económico diario: 38,42

Pàgina: 1

Lleida Expo Tren engega motors amb una molt bona assistència

Diumenge, 15 de de maig de 2022

Amb una gran afluència de visitants — traduïda en grans cues durant la primera hora d'obertura— va arrencar aquest dissabte l'11a edició de Lleida Expo Tren (Saló del Modelisme i el Lleure...

Audiencia diaria: 39.001

Tipologia: online

Audiencia mensual: 867.448

Ranking: 5

Valor económico diario: 234,01

Pàgina: 1

Lady Holland, la viajera de la Barcelona del XIX

Diumenge, 15 de de maig de 2022

Elizabeth Vassall, futura Lady Holland, nació en Londres en 1771. Hija única de una familia adinerada, fue educada sin que se le impusiera ningún tipo de disciplina moral o religiosa, lo cual...